

— Ukinjenje prosvetnega oddelka v Vojvodini. Prosvetni oddelek v Vojvodini se ukine in prenese vse posle na prosvetno centralo v Beograd. Hkrati se izvede tudi zakon o narodnih šolah v tej pokrajini.

— Razdelitev Srbije in Črne Gore v devet prosvetnih inspektoratov. Ministrstvo Prosvete je odredilo, da se razdeli Srbija in Črna Gora v devet šolskih okrajev s svojimi šolskimi nadzorniki in preidejo tozadevni posli v področje nadzornikov.

— Ferijalni tečaj za učitelje in učiteljice nižjih in višjih ljudskih šol na Hrvaškem. Poverjeništvu za prosveto in vero objavlja, da se bo vršil v počitnicah dvamesečni ferijalni tečaj za učitelje in učiteljice nižjih in višjih ljudskih šol, in sicer bi se bavil tečaj tri tedne s teoretičnimi vprašanji, ostali čas pa bi se porabil za praktično naobrazbo. Tečaj se bo delil v dva dela; prvi bi se bavil s socialno-pedagoškimi vprašanji, drugi pa z narodno prosveto.

— Novo učiteljske se otvori s prihodnjim šolskim letom v Križevcih na Hrvaškem.

Članarina in darila za učitelje. Konvikt za l. 1920. Tov. Fran Luznar s Primskovega K 20.—. Tov. Ivan Cerar s Černu K 10. Tov. Fr. Rant K 6, Avgusta Kolnikova K 6, Jerica Šterkova K 6, Šterk K 6, Jebračin K 6, Okorn K 6, vsi iz Rateč pri Zidanem mostu. — Ravnatelj Albin Lajovic iz Tržiča 10 K. — Sežun Alojzij iz Mavčič pri Kranju 10 K. — Podgorsko učiteljsko 10 K. — Slapar Jakob 5 K in Slapar Franja 5 K, oba iz Olševka pri Kranju. — Tov. Zidar 5 K in tov. Zidarjeva 5 K, oba iz Lemberga. — Hvala!

Neodrešena domovina.

—r Koprski okrajni šolski svet je izdal v zadnjih dneh marca nekaterim slovenskim učiteljem dekrete, da morajo začeti s 1. aprilom poučevati italijanski jezik na slovenskih ljudskih šolah. Zanimivo je, da niso bili tega deležni vsi tisti slov. učitelji, ki imajo tozadevni izpit iz italijanske in da so bili imenovani na nekatere slovenske šole italijanski učitelji iz Milja in drugod. Kakšne uspehe bi imeli na naših šolah učitelji, ki ne poznajo jezika učencev, je na dlani. Proti takemu postopanju so se uprila naša učiteljska društva in Zveza. Posledica tega je, da je okrajni šolski svet umaknil zahtevo glede poučevanja italijanskega jezika.

—r Tovariša Fr. Lebana, nadučitelja na Trnovem pri Gorici, so laški karabinijerji odpeljali v goriške zapore, kjer je bil od 24. marca do 14. aprila t. l. Na posredovanje advokata dr. Wilfana iz Trsta je bil tov. Leban izpuščen, a pride radi nedovoljenega prekorčenja demarkacijske črte pred vojno sodišče v Trstu. Tudi zločin!

—r „Društvo jugoslovanskih učitelja u Istri“. Dne 15. aprila so zborovali istrski učitelji v Pazinu ter sklenili da likvidirata obe doslej obstoječi hrvatski učiteljski društvi „Narodna Prosveta“ in „Hrvatska Škola“. Mesto njih se je ustanovilo „Društvo jugoslovanskih učitelja u Istri“.

Književnost in umetnost.

Vse pod tem zaglavjem navedene knjige, muzikalije, tiskovine itd. prodaja in sprejema zanje naročnino knjigarna „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani, Franciška ulica št. 6.

Šolski list. Tretja stopnja. 2. štev. Za 6., 7. in 8. šolsko leto. Uredil Pavel Flere. Cena 14 K. Pravkar je izšla v založbi Učit. tiskarne 2. štev. tretje stopnje Šolskega lista. Priporočamo vsem našim šolam, da list pravočasno naroče šolski mladini.

„Sokolci“, list za sokolski naraščaj. Prvi dve številki Sokolci, ki sta pravkar izšli, prinašata sledečo vsebino: „Sokolci — sokolci! Našemu naraščaju. Za neodrešene brate. Pot v svobodo. Zgodovina telovadbe. Glas sokolskemu naraščaju. Skavtizem. Noč v Albaniji. Plavanje. Vaje s cvetnimi loki. Vaje z dolgimi palicami. Glasnik. — Sokolci stane za vse leto 24 K, za pol leta 12 K. Naročnino sprejema Učiteljska tiskarna v Ljubljani. — List prav toplo priporočamo vsem šol. vodstvom, da ga naroče za šolske knjižnice in priporočajo učencem.

„Zavičaj“. V Skopju je pričel izhajati 1. maja mladinski list „Zavičaj“. List „ne pripada samo dolini Vardara, on je opšti, svespški, jugoslovanski, jer svaki čovek i svako dete imaj Zavičaj, svoj rodni kraj,“ pravi uredništvo v prvi številki. List bo služil mlademu svetu in šolam kot čitanka, „jer naša deca nemaju šta da čitaju u ovim krajevima“. „Zavičaj“ bo izhajal 1. in 15. vsakega meseca ter stane letno 10 dinarjev. Priporočamo ga tovarišem in tovarišicam, ki se zanimajo za mladinsko literaturo.

Leonid Pitamic. Pravo in revolucija. Tiskovna zadruga v Ljubljani je izdala v pšebni brošuri otvornito predavanje „Pravo in revolucija“ univ. prof. dr. Leonida Pitamica. Cena knjižice je K 7.50.

Shakespeare I. Sen kresne noči. Prevel Oton Zupančič 1920. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani, št. 128 str., cena 22 K. Po pošti priporočeno 1 K več. — Oton Zupančič se je lotil prevajanja Shakespearejevih dram, od katerih hoče prevesti največje in najvažnejše. Izda jih Tiskovna zadruga v 10—12 knjigah. Prvi zvezek je pravkar

izšel in prinaša dramo „Sen kresne noči“, kateri je napisal uvod in dodal vse potrebne pripombe vseuč. prof. Jak. Kelemina. Ni potreba omenjati, da je Zupančičev prevod vzoren. Pa tudi oprema knjige je jako lična in knjiga je tiskana na jako dobrem papirju. Sen kresne noči toplo priporočamo. Naroča se v Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Učiteljski koncert v Kranju. Učiteljsko kranjskega šolskega okraja je priredilo dne 15. maja 1920 zvečer koncert na korist „Učiteljskemu konviktu“ in „Dijaški kuhinji“ v Kranju. Domače občinstvo se je kljub slabemu vremenu polnoštevilno odzvalo vabilu tako, da je bila Sokolova telovadnica napolnjena ljubiteljev glasbe. S svojo prisotnostjo ni le gmotno podprlo koncertovega namena, ampak je tudi znova posvedočilo svojo toplo naklonjenost in iskrene simpatije učiteljskemu, onim narodovim pionirjem, ki so poleg točnega in vestnega izvrševanja svojega vzvišenega stana vedno kulturno delavni tudi zunaj šolske sobe, držeč se Gregorčičevega gesla: „Ne samo, kar veleva mu stan...“ — In to požrtvovalno učiteljsko, ki se ni strahilo niti velikanskega telesnega in duševnega napora niti gmotnega vprašanja, to marljivo učiteljsko je stopilo ta večer na oder in s prijaznim sodelovanjem pevskega zbora „Narodne čitalnice“ v Kranju in priznanega tenorista, g. Dachsa, navdušeno pelo iz 80 svežih grl pod večim vodstvom tovariša Vilka Rusa lepe slovenske in hrvaške pesmi, da so ubranil akordi blagodejno udarjali na poslušalčevo uho.

Uvaževati je treba, da je bilo učiteljsko razsežnega kranjskega šolskega okraja razdeljeno v 5 pevskih krožkov, kjer se je pridno shajalo k pevskim vajam in imele le dve skupni glavni pevski vaji. Umevno je tedaj, da zavoljo tega ni mogoče računati na vse podrobnosti finega, eksaktnega pevskega predavanja, ki ga zahtevajo posamezne pesmi. Zato pa le v splošnem opozarjam pevski zbor na živahnost tempa v pesmih „Pastir“ (v prvem in zadnjem delu), „O, jesenski duge noči“, „Igra kolo...“, „Petnajst let“ in „Gorski kraj“. Da bodo te pesmi dobro učinkovale, je treba vanje vliči vsakega več življenja. Zbor spremljal soliste še desetkrat mimejše, da pridejo tenorski, oziroma baritonski samospjevi do boljsega izraza. Toplo priporočamo zboru, naj dobrohotno upošteva te opazke pri prihodnjih dveh koncertih v Tržiču in Škofiji Loki, in uverjen naj bo, da bo moralni uspeh sigurno še lepši in večji, nego je bil v Kranju. — Tovariš Škorpič se je izkazal v Berlotovem a-mol koncertu in v dodani Kubelkovi sereniadi jako spretnega goslača, ki obvladuje svoj instrument tudi v težjih partijah z vso lahkoto. Ali bi se mu ne moglo omogočiti obiskovanje konservatorija? Talent je, ki bi delal čast Slovincem. —a—

Načrt za prenosno pravil okrajnih učiteljskih društev.*

I. Društveno ime in sedež.

§ 1. Društveno ime: Okrajno učiteljsko društvo (kraj). Društveni sedež: (kraj).

II. Društveni namen.

§ 2. Društvo je stanovsko, strokovno-nepolitično. Njega namen je:

1. delovati za splošni učiteljski blagor,
2. skrbeti za materijalne in pravne učiteljske koristi,
3. pospeševati učiteljsko strokovno izobrazbo.

§ 3. III. Sredstva za dosego namena so:

1. društvena zborovanja,
2. nasveti in petičje na višje oblasti,
3. gospodarski ukrepi,
4. ustanovitev okrajne učiteljske čitalnice in knjižnice,
5. strokovna predavanja pedagoško-didaktične vsebine,
6. gojitev petja, umetnosti in sporta,
7. založba literarnih del,
8. redni prispevki društvnikov.

IV. Društveniki.

§ 4. Društveniki so vsi aktivni in v pokojeni učitelji in učiteljice javnih šol vseh kategorij, ako

1. redno plačujejo članarino in
2. so naročniki centralnega učit. glasila.

V. Pristop in izstop društvnikov.

§ 5. Vsak društvnik priklasi svoj pristop pri odboru s tem, da plača članarino in naročnino za centralno učiteljsko glasilo.

Članarino je plačevati četrtletno naprej, in sicer do 8. januarja, 8. aprila, 8. julija in 8. okt. vsakega leta.

Vsak učitelj(ica) mora biti član samo onega okr. uč. dr., ki ima sedež v okraju, kamor spada učiteljsko službeno mesto. V slučaju stalne premetivse se članarina, ki jo je kdo že plačal pri prejšnjem okr. učit. društvu, vračuna. Predplačano razliko zravnavajo okr. uč. društva med seboj.

§ 6. Društvenik preneha biti:

1. kdor javi pisмено svoj izstop,
2. kdor ne plačuje redno članarine,
3. kdor opusti centralno učiteljsko glasilo,
4. kogar se izključi.

VI. Društvenikove pravice.

§ 7. Vsak društvnik ima:

1. aktivno in pasívno volilno pravico,
2. pristo besedo pri zborovanjih,
3. vso pravico do pravnih in materijalnih koristi, ki jih društvo pridobi učiteljskemu,
4. pravico posluževati se knjižnice in čitalnice.

VII. Društvenikove dolžnosti.

§ 8. Društvenikove dolžnosti so:

1. redno (t. j. brez opominov) plačevati društvene prispevke,
2. skrbeti za ugled in blagor učiteljskega in šolskega,
3. zastopati izven organizacije v vseh političnih, izobraževalnih in drugih društvih ter organizacijah učiteljske in šolske koristi, kakor mu narekuje stanovska strokovna organizacija in celokupna materijalna in pravna korist članstva.

VIII. Društvena uprava.

§ 9. Za upravo društva skrbijo:

1. občni zbor,
2. društveni odbor,
3. odseki.

* Ta načrt je sestavljen po osnutku vzornih pravil za okrajna učiteljska društva od Zaveze, da se v tem smislu izpremene po ustanovitvi Unije pravila okr. učit. društev. — Op. ureda.

IX. Občni zbor.

§ 10. Redni občni zbor, ki ga skliče društveni odbor, se mora vršiti vsaj do 1. marca vsakega leta.

Izredni občni zbor se skliče, ako ga zahteva društveni odbor, ali pa, ako ga pisмено zahteva vsaj desetina članstva.

Kadar se zahteva izredni občni zbor, se mora navesti vzrok, zakaj naj se skliče.

§ 11. V področje rednega občnega zbora spadajo:

1. poročila društvenih funkcionarjev,
2. poročila računskih preglednikov,
3. poročila obstoječih odsekov,
4. volitve: a) odbora, b) odsekov, c) treh računskih preglednikov,
5. predlogi in nasveti centralne organizacije,
6. predlogi in nasveti društvnikov,
7. določitev društvene članarine,
8. sprememba pravil,
9. volitev delegatov in njihovih namestnikov,
10. slučajnosti.

§ 11. Za vsak občni zbor imenuje predsednik dva zapisnikarja in dva overovalca.

X. Društveni odbor.

§ 12. Redni občni zbor voli izmed članov za dobo enega leta sedem odbornikov in tri namestnike. Če pa presega število društvnikov 100 članov, se voli za vsakih nadaljnih pričetih 50 članov še en odbornik.

Izvoljeni odbor se konstituira v prvi odbo-

rovi seji ter izvoli:

- a) predsednika(ico),
- b) podpredsednika(ico),
- c) tajnika(ico),
- d) blagajnika(čarko).

Konstituiranje odbora vodi najstarejši odbornik; stari odbor vodi društvo dotle, dokler ga ne prevzame novi odbor.

§ 13. Predsednik vodi društvene posle, podpisuje s tajnikom vsa društvena opravila pisma ter zastopa društvo na zunanji sferi, ki mu jih dajejo sejni sklepi društvenega odbora.

Kadar je zadržan predsednik, vodi njegove posle z vsemi pravicami in dolžnostmi podpredsednik (ica).

§ 15. Tajnik vrši vse pisarniške posle, piše zapisnike, poroča na odborovih sejah in občnih zborih o društvenem delovanju, vodi članski imenik in hrani društveni žig.

§ 16. Blagajnik oskrbuje blagajniške posle, za kar je društvu osebno odgovoren. Društvene gotovine ne sme hraniti doma, ampak jo mora plodonosno nalagati. Za društveno imetje jamči s svojim imetjem. Na občnem zboru položi letni račun za preteklo društveno leto v pregled. Denarne izplačilne nakaznice podpisuje skupno s predsednikom. Poleg blagajnika jamči za društveno premoženje ves odbor.

§ 17. Ostali društveni odborniki vrše opravila, ki jim jih poveri odborovi sejni sklep.

§ 18. Odborove seje so javne in jih sme poslušati vsak društvnik, ne da bi se vtilkal v razprave.

§ 19. Redne seje se vrše vsak mesec, izredne pa, ako jih zahteva vsaj trije odborniki pisмено z napovedjo dnevnega reda.

XI. Odseki.

§ 20. Na občnem zboru se volijo za dobo enega leta odseki, in sicer:

1. pedagoško-didaktični,
2. gospodarsko-obrambni,
3. prirreditveni.

§ 21. Vsak odsek ima štiri člane, ki se med seboj konstituira.

Odsekovo delovanje je samostojno, vendar pa je vsak odsek odgovoren za svojo delovanje društvnemu odboru, katerega mora obvestiti o vseh svojih ukrepih in o svojem delovanju.

Vsak odsek ima svoj posebni poslovni red, ki ga ima predložiti odboru v potrdjenje.

Odseki morajo voditi zapisnike o sejah in račun o prejemkih in izdatkih. Njihovo premoženje in inventar je društvena last.

§ 22. Delokrog odsekov vsebuje že njihov naslov. V važnih zadevah ima vsak odsek pravico nasvetovati odboru, da ta skliče izredni občni zbor.

XII. Sklepčnost.

§ 23. Občni zbor je sklepčen ob vsakem številu navzočih članov. Sklepi občnih zborov, odborovih in odsekovih sej so pravomočni, če jim pritrji več kot polovica navzočih članov.

§ 24. Za spremembo pravil in za razpust društva je potrebno, da je navzoča vsaj polovica društvnikov. Sklep je veljaven takrat, kadar glasuje tri četrtine navzočih društvnikov za predlog.

Pri sklepkih, kjer je potrebna navzočnost nad polovico društvnikov, se glasuje poimensko.

XIII. Voltve.

§ 25. Za volitve imenuje odbor tri skrutinatorje; skrutinij je javen.

Volitve se vrše izključno samo po listkih in sicer se voli v prvi listi odbor z namestniki, v drugi listi pa odseki in trije pregledniki računov.

§ 26. Izvoljeni so oni, ki dobe največ glasov. Pri enakem številu glasov odloča žreb.

§ 27. Vsi mandati veljajo do prihodnjih volitev. Na izpraznjeno odborniško mesto pokliče društveni odbor onega namestnika, ki je dobil na občnem zboru največ glasov.

§ 28. Izvoljeni odborniki podajo svojo izjavo, če sprejmejo izvolitve.

XIV. Upravni stroški.

§ 29. Društveni funkcionarji morajo opravljati društvene posle brez vsake nagrade.

§ 30. Če morajo društveni delegati zastopati društvo izven sedeža svojega društva, jim določi društveni odbor višino zneskov za potnino in dljete, kar se izplača iz društvene blagajne.

XV. Nadzorništvo.

§ 31. Pregledniki računov morajo po možnosti mnogokrat pregledati denarno stanje in gospodarstvo društva. O izvedeni skontraciji naj napravijo zapisnik in ga predlože odboru.

Na občnem zboru poročajo pregledniki o izvedenih revizijah in predlagajo absolutorij odboru.

XVI. Društveno glasilo.

§ 32. Društveno glasilo je informativno strokovni list, ki ga izdaja centralna organizacija.

XVII. Razsodišče.

§ 33. Spore med društvniki razsoja posebno rozsodišče. Prizadeti stranki naznanita društvnemu predsedniku po dva svoja zastopnika. Zastopniki obeh strank določijo sporazumno petega člana, ki je predsednik rozsodišča.

Proti sklepu rozsodišča je dopusten priziv na društveni odbor v prvi in na občni zbor v drugi in zadnji instanci.

§ 34. O sklepih rozsodišč in o uspehih prizivov se pisмено obvestita prizadeti stranki.

Zapisnike rozsodišč oziroma prizivnih razprav hrani društveni odbor.

XVIII. Razdruženje.

§ 35. Društvo se razdruži:

1. če to sklene občni zbor v smislu § 24,
 2. če ga razpusti politična oblast.
- § 36. Če sklene občni zbor, naj se društvo razpusti, ima tudi določiti, kako naj se razdeli društveno imetje. Ako pa razpusti državna oblast društvo, pripade društvena imovina brez pridržka: „Društvu za zgradbo učit. konvikta“.

XIX. Izključitev članov.

§ 37. Kadar se društvnemu članu nepobitno dokaže, da

1. greši proti društvu s tem, da nasprotuje koristim in ugledu učiteljskega in šolskega,
2. deluje proti stanovski organizaciji,
3. izdaja interese celokupnosti ali posameznikov,
4. oškoduje gmotno ali moralno svoje tovaršje,
5. dela s svojim življenjem sramoto učiteljskemu stanu,

ima odbor pravico izključiti ga začasno, občni zbor pa stalno.

Priziv zoper začasno izključitev je mogoč na občni zbor, zoper stalno pa na centralo.

Za sklep izključitve je potrebno v vsakem slučaju glasovanje ene tretjine odbornikov oziroma društvnih članov.

XX. Posebna določila.

§ 38. Okrajno učiteljsko društvo (kraj) je član centralne učiteljske organizacije.

Odbor ljublj. učit. društva v Ljubljani.

Učiteljski kongres v Beogradu.

Prijave za kongres pridno dohajajo. Čas hiti in prijave za kongres je treba pospešiti. Seznam vseh udeležencev pošljemo najkasneje do 10. junija v Beograd, da spodaj ukrenejo vse potrebno glede legitimacij za vožnjo in glede prenočišč. Za prijavo potrebujemo sledečih podatkov:

1. Točen naslov.
 2. Postaja, s katere se udeleženec (-ka) odpelje.
 3. Ali reflektira na skupno prenočišče ali na hotelsko.
- Glede cen prehrane in prenočišč opozarjamo na zadnje številke „Tovariša“.
- Prijave sprejema in informacije daje — strokovno tajništvo Zaveze, Ljubljana, Učiteljska Tiskarna.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

V Radeče in Sv. Jurij v Slov. gor.: Danes priobčujemo dva članka o istem predmetu. Ker se Vaše poročilo veče ali manj križe z izvajanjem v današnji številki in ker nimamo v listu toliko prostora na razpolago, kakor bi sami radi, moramo Vaš dopis opustiti, da se zadeva, ki je pač zadostno od obeh strani pojasnjena, preveč ne razblini in ne raztegne v brezkončno daljavo.

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek. (Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. dec. 1918.)

LIV. Izkaz.

Po 1000 K: Učiteljsko društvo za ormoški okraj in sicer so prispevali po 20 K: Jos. Rajšp., Domijan Serajnik, Adolf Rosina, Micika Preskerjeva, Ivan Golob, Rado Komac, Ana Rosinova, Franja Jarčeva in Ana Stuhčeva v Ormožu; Ant. Porekar, Franja Vaupotičeva in Angela Porekarjeva na Humu; Anton Kosi, Ivan Najžer, Avgust Schönwetter, Slavica Vojnilovičeva, Zofija Okornova, Irma Svetlinova in Ema Ungerjeva v Središču; Ludovik Musek, Antonija Musekova, Kristina Pinteričeva, Ema Čajnkova in Fr. Čajko pri Sv. Bolienku; Martin Salamun, Ana Trstenjakova, Drago Pinterič, Marica Pinteričeva in Mar. Salamunova pri Sv. Miklavžu; Ludovik Šijanec, Antonija Šijančeva in Jožica Križničeva pri Svetinjah; Ivan Vertot in Franja Čoklova na Rumeču; Simon Beziak, Franc Poplatnik, Marija Poplatnikova, Slavka Herzova, Ivanka Jagodičeva in Ludovik Belšak pri Sv. Tomažu; Franc Megla, Tomčka Reboljova, Berta Šeferkova in Marica Gerbčeva pri Sv. Lenartu; Jakob Preindl, Lucija Gabrščekova, Josipina Siterjeva, Roza Irgoličeva, Milan Megla in Ivan Košar pri Veliki Nedelji. — Sežun Alojzij — Mavčice pri Kranju. — Današnji izkaz 1020 K. Prej izkazanih 20.924 K. Skupaj 21.944 K.

Ivan Petrič,

Ljubljana, VII., Gasliška c. 172.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba „Zaveze jugoslovanskega učiteljskega“.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica „Učiteljskega konvikta“ v Ljubljani

registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 30. aprila 1920 K 163.082-01-

Hranilne vloge se obrestujejo

po 4 %.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/2. do 1/2. ure popoldne.

Na dopise brez vpos